

ဆေးတက္ကသိုလ်၊ မကွေး၏ (၁၃) ကြိမ်မြောက်

ဘွဲ့နှင်းသဘင် အခမ်းအနားတွင်

ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစားဝန်ကြီးဌာန၊ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး

ဒေါက်တာမြင့်ထွေး ပြောကြားသည့်မိန့်ခွန်း

(ဤမိန့်ခွန်းသည် မူကြမ်းသာဖြစ်သည်။)

မကွေးမြို့။

၃၁-၃-၂၀၁၈

အားလုံးပဲမင်္ဂလာပါခင်ဗျား။

ယနေ့ကြွရောက်လာသော ပြည်သူ့လွှတ်တော် ကျန်းမာရေးနှင့် အားကစားဖွံ့ဖြိုးမှုကော်မတီ ဥက္ကဋ္ဌ ဒေါက်တာစံရွှေဝင်း၊ မကွေးတိုင်း အစိုးရ လူမှုရေးဝန်ကြီး၊ ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးနှင့်ကုသရေးဦးစီးဌာန ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်၊ ကျန်းမာရေးလူ့စွမ်းအားအရင်းအမြစ်ဦးစီးဌာန ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်၊ ကျွန်တော်တို့အဖွဲ့ လာရောက်တက်ရောက်ပြီး official ceremony ပြောခြင်းဖြစ်ပါတယ်။ မြန်မာနိုင်ငံရဲ့ထုံးတမ်း အစဉ်အလာအရတော့ official ceremony ထဲမှာဝင်ပြောတာ မရှိပါဘူး။

ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံမှာ out of the box thinking, innovative thinking လုပ်ဖို့လိုပါတယ်။ ရှေးရိုးအစဉ်အတိုင်းသွားလို့ရှိရင် ကျွန်တော် တို့နိုင်ငံဟာ ဘယ်လိုမှမတိုးတက်နိုင်ပါဘူး။ ဥပမာပြောမယ်ဆိုရင် အခုဒီ ကိစ္စကိုကြည့် အမေရိကမှာဆိုရင် University တွေရှိတဲ့ အမေရိကမှာ

ဘယ်လိုလုပ်သလဲ၊ ဒီလို ceremony မှာ special invitee ကဖိတ်
ပါတယ်။ (၁)ယောက် (သို့မဟုတ်) (၂)ယောက် များသောအားဖြင့်
တစ်ယောက်ပဲဖိတ်ပါတယ်။ သူသည်ဘယ်သူလဲဆိုတော့ ဒီတက္ကသိုလ်
မှာစာသင်ပြီး အောင်မြင်သွားတဲ့လူတစ်ယောက် အဲဒီလူသည် သမ္မတ
လည်းဖြစ်ရင်ဖြစ်မယ်၊ တကယ့်စီးပွားရေးပညာရှင်ကြီးလည်းဖြစ်ရင်ဖြစ်
မယ်။ ထင်ပေါ်ကျော်ကြားတဲ့ပါမောက္ခလဲ ဖြစ်ရင်ဖြစ်မယ် သူတို့ကို
ဖိတ်ပါ။ ဖိတ်ပြီးတော့ပြောခိုင်းပါ။ သူတို့ဘယ်လိုကြိုးစားခဲ့လဲဆိုတာ
ဘာဖြစ်ရင်ဘယ်လို ဘယ်လိုဖြစ်တယ်ဆိုတာ ပြောရမယ် အဓိပ္ပာယ်ရှိပါ
တယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ တက်ရောက်လာသော မကွေးဆေး
တက္ကသိုလ်မှ ကျောင်းသား/ ကျောင်းသူများဟာ အခုမှ University
စဝင်ဖို့ ခြေလှမ်းလှမ်းခြင်းဖြစ်ပါတယ်။ ခြေလှမ်းလှမ်းတဲ့အချိန်မှာ သူတို့
ကိုဆုံးမစကား ဩဝါဒစကား experience sharing ပေးပါ။ ကျွန်တော်
အနေနဲ့ဒါမျိုးကို နောက်တက္ကသိုလ်တွေမှာလည်းစဉ်းစားမယ်။ အခုဒီမှာ
လည်း မန္တလေးတက္ကသိုလ်က ဆေးတက္ကသိုလ်ပါမောက္ခချုပ်ကြီးလည်း
လာပါတယ်၊ စဉ်းစားဖို့လိုပါပြီ၊ official ceremony မှာမထည့်ရင်
တောင်မှ official ceremony မစခင်မှာပြောဖို့သင့်တယ်လို့ ကျွန်တော်
မြင်ပါတယ်။ အခုကျောင်းသားမိဘတွေလည်း ပါတဲ့အခါကျတော့ ပိုပြီး
တော့ကောင်းပါတယ်၊ ကျောင်းသားမိဘများ အားလုံးကိုလည်း မင်္ဂလာ

ပါလို့နှုတ်ခွန်းဆက်ပါတယ်။ ကျွန်တော့်အနေနဲ့ ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစား ဝန်ကြီးဌာနမှာ (၁၇)နှစ် အလုပ်လုပ်ခဲ့ပါတယ်။ ကမ္ဘာ့ကျန်းမာရေးအဖွဲ့ အရှေ့တောင်အာရှဒေသဆိုင်ရာရုံးမှာ (၁၆) နှစ်ကျော်ကျော် လုပ်ခဲ့ပါ တယ်။ ပင်စင်ယူပြီးနောက် နိုင်ငံရဲ့လိုအပ်ချက်တွေကိုလုပ်ပေးရင်းနဲ့ ကျွန်တော့်ကို ဝန်ကြီးတာဝန်ပေးအပ်ခဲ့ပါတယ်။

ကျွန်တော်ဒီနေ့ပြောမယ့်စကားကတော့ ဆေးကျောင်းအောင်လာတဲ့ ဆရာဝန်ငယ်များကို သြဝါဒစကား၊ ဆုံးမစကားကို ကျွန်တော်ရဲ့ experience ပေါ်မူတည်ပြီး ပြောမယ့်စကားများပဲဖြစ်ပါတယ်။

ပထမဆုံးတစ်ချက် ကျွန်တော်ပြောချင်တာကတော့ အဓိကက sincerity အရေးကြီးပါတယ်။ ဆရာတို့က ဆရာဝန်တွေပဲဖြစ်တယ်၊ ရှေ့ဆက်လက်ပြီးလုပ်မယ့်လုပ်ငန်းတွေမှာ sincerity ရှိဖို့လိုပါတယ်။

နောက် positive attitude ထားဖို့လိုပါတယ်။ အပေါင်းဘက်ကပဲ ကြည့်ပါ၊ သူများကိုဝေဖန်မယ်ဆိုရင်လည်း positive perspective က with good intention နဲ့ဝေဖန်ပါ၊ with ulterior motive နဲ့သူများ ကိုဒုက္ခရောက်စေချင်တဲ့ပုံစံနဲ့ မဝေဖန်စေချင်ပါဘူး။

နောက်တစ်ခုက compromising attitude တစ်ခုထားစေချင် ပါတယ်။ အပေးအယူအမျှအတရရှိဖို့လိုပါတယ်။ ကျွန်တော်အမြဲပြောနေ ကျစကားရှိပါတယ်၊ ငါပဲမှန်တာမဟုတ်ဘူး ငါလည်းမှားနိုင်တာပဲ ဆိုလို

တာက ပန်းကန်လုံးကိုကြည့်မယ်ဆိုရင် ကျွန်တော့်ဘက်ကကြည့်မယ် ဆိုရင် လက်ကိုင်လေးရှိတယ် ဆရာတို့ဘက်ကကြည့်မယ်ဆိုရင် လက်ကိုင်လုံးဝမရှိဘူး။ ဆိုလိုတာနှစ်ဦးစလုံးမှန်တယ်။ အဲလိုမဟုတ်ဘဲနဲ့ ကျွန်တော်ကနေ ဟိုတစ်ယောက်ပြောမယ် မင်းလုံးဝမှားတယ် လက်ကိုင် ရှိရဲ့သားနဲ့ မင်းမျက်စိကန်းနေသလား၊ ဆိုလိုတာဟိုဘက်က perspective ကိုကြည့်ရမယ်။ တစ်ခုခုကိုလုပ်မယ်ဆိုရင် we have to think from the other person perspective ကိုလည်းကြည့်စေချင်ပါတယ်။ အဲဒါ အရမ်းအရေးကြီးပါတယ်။

နောက်တစ်ခုက mutual understanding ရှိရမယ်။ compromising attitude လိုပဲ နှစ်ဦးနှစ်ဖက် mutual understanding နဲ့ mutual respect ရှိရမယ်။ သူလည်းသူ့ဟာနဲ့သူ image နဲ့သူလာတယ်၊ ပါမောက္ခ ဖြစ်သော်ငြားလည်း တကယ့်တကယ်အမှန်ဆိုလို့ရှိရင် Lecturer Assistant Lecturer ကိုလည်း လေးစားရမယ်။ သူ့မှာလည်းသူ့ status နဲ့ သူ့ဟာနဲ့သူရှိတယ်။ မဟုတ်ဘဲငါကပဲဆရာကြီး မင်းတို့အကုန် ငါပြော တာနားထောင် အဲလိုလုပ်လို့မရပါဘူး။ နှစ်ဦးနှစ်ဖက်ကြည့်ပြီးတော့မှ စဉ်းစဉ်းစားစား ချင့်ချင်ချိန်ချိန်နဲ့လုပ်ပါ။ ဒါ reciprocity လို့ခေါ်တယ်၊ reciprocity ဆိုတာ လူတစ်ယောက်ကို ကျွန်တော်ကောင်းအောင်လုပ် မယ်ဆိုရင် ဟိုလူကလည်းကျွန်တော့်အပေါ်ကောင်းမယ်၊ လူတစ်ယောက်

ကို ကျွန်တော်ကဒုတ်နဲ့သွားရိုက်ရင် အဲဒီလူကကျွန်တော့်ကို ဒုတ်နဲ့ပြန်
မရိုက်ချင်တောင် စိတ်ထဲကနေ ဆဲချင်ဆဲလိုက်မှာပဲ။ အဲဒါကြောင့်
reciprocity ရှိတယ်ဆိုတာလည်း ကျွန်တော်သိစေချင်ပါတယ်။ ဘာပဲ
လုပ်လုပ် ground reality ဖြစ်စေချင်ပါတယ်။ လက်တွေ့မြေပြင်အခြေ
အနေမှာ ဘယ်လိုရှိသလဲ၊ အဲဒီဟာကိုကြည့်ပြီး စဉ်းစားဆုံးဖြတ်စေချင်
ပါတယ်။ ကျွန်တော်ပြောတဲ့အချက်တွေကို ရာနှုန်းပြည့်ဘယ်သူမှမရနိုင်
ပါဘူး။ ကျွန်တော်လည်း ရာနှုန်းပြည့်မရနိုင်ပါဘူး။ သို့သော်လည်း
တတ်နိုင်သမျှ percentage level များအောင် ကျွန်တော်လုပ်ပေးရမှာ
ဖြစ်ပါတယ်။

နောက်တစ်ချက်က အောင်လာတဲ့ဆရာဝန်တွေကို ပြောချင်တာက
တော့ ဆရာတို့ဟာရှေ့ဆက်ပြီးတော့ အများကြီးဖြစ်နိုင်တယ်၊ clinical
field လိုက်မယ့်သူရှိရင်ရှိမယ်၊ specialist တွေဖြစ်ရင်ဖြစ်မယ်၊ နောက်
တစ်ချက်က ဆရာဝန်အလုပ်မဝင်ဘဲနဲ့ စီးပွားရေးလုပ်မယ့်သူတွေလည်း
ရှိမှာပဲ တချို့ကလည်း public health field ကိုလိုက်ကြတဲ့သူတွေရှိ
မှာပဲ၊ ဘယ်လိုင်းပဲလိုက်လိုက်၊ ဘာပဲလုပ်လုပ် ဆရာတို့က သူလိုက်မယ့်
လိုင်းမှာရှိတဲ့စာကိုတော့ ဖတ်ပါ။ read, read, read နံပါတ် (၁)အချက်၊
နောက်တစ်ခုက အင်္ဂလိပ်စာလုပ်ပါ။ အရမ်းအရေးကြီးပါတယ်။ ဆရာတို့
ဒီမှာထိုင်နေတဲ့ဆရာဝန်တွေက post graduate တွေတက်ကြမယ်၊

specialist တွေဖြစ်အောင်လုပ်မယ်ဆိုရင် အင်္ဂလိပ်စာကို အရမ်း ကြိုးစားစေချင်ပါတယ်။ အင်္ဂလိပ်စာမတတ်ရင် ကမ္ဘာမှာရင်ဘောင် မတန်းနိုင်ဘူး၊ သူများနိုင်ငံတွေလည်း ဘယ်လိုမှမတိုးနိုင်ပါဘူး။ ဆရာ တို့ဒီမှာလုပ်ပြီးတော့ နိုင်ငံခြားမှာစာသွားသင်တဲ့လူတွေလည်း ရှိပါတယ်။ ဒီမှာ MBBS ရတဲ့လူရှိသလို post graduate သမားတွေလည်း အများ ကြီးရှိပါတယ်။ ကျွန်တော့်အနေနဲ့ကတော့ ကြိုးစားစေချင်ပါတယ်။

အခုအောင်တဲ့ ဆရာဝန်တွေကိုလည်း ကျွန်တော်ပြောချင်တာက တော့ မကြာခင်ရက်ပိုင်းမှာ ဆရာဝန်သစ်လွင် (၂၀၀၀) ခေါ်ဖို့ရှိပါတယ်၊ နောက်ထပ် (၂၀၀၀) ခေါ်ဖို့ရှိပါတယ်၊ dental က (၁၅၀) လောက်ခေါ်ဖို့ ရှိပါတယ်။ အဲဒီမှာလည်း လျှောက်စေချင်ပါတယ်။ ဘာလို့လျှောက်စေ ချင်လဲဆိုတော့ ဆရာတို့တစ်သက်လုံး အလုပ်ဝင်ဖို့မဟုတ်ဘူး အနည်း ဆုံး (၃)နှစ်လောက် serve လုပ်ပြီးတော့ ထွက်ချင်ထွက် ကြိုက်တာ လုပ်လို့ရပါတယ်။ (၃) နှစ် serve လုပ်ခြင်းအားဖြင့် ဆရာတို့မှာ you will get clinical experience တွေအများကြီးရမှာပါ။ ကျွန်တော်က ဆရာတို့ကို ဝင်စေချင်ပါတယ်။ ဝင်ဝင်ချင်း ချက်ချင်းဆရာတို့ကို နယ်စွန် နယ်ဖျား SMO တို့ကိုမပို့ပါဘူး။ ဝင်လို့ရှိရင် ဆေးရုံကြီးတွေ၊ တိုင်းဆေး ရုံကြီးတွေ၊ ဗဟိုဆေးရုံကြီးမှာ attachment အနည်းဆုံး တစ်နှစ် လောက်ထားပြီးမှသာလျှင် ဆရာတို့ကို တစ်နေရာပို့မှာပါ။ အဲဒီတော့

(၃)နှစ်ပြည့်လို့ ထွက်မယ်ဆိုရင်လည်း ထွက်လို့ရပါပြီ။ ဆရာတို့ ကြိုက်တဲ့လိုင်းကိုလိုက်ရင်လိုက် (၃) နှစ်လောက်တော့ serve လုပ် ကြည့်ပါ။ ဘာလို့လဲဆိုတော့ ကျွန်တော်တို့မှာ ဆရာဝန်က (၆၀) ရာခိုင်နှုန်း capacity နဲ့ကျွန်တော်တို့လုပ်နေရပါတယ်။ အဲဒါကြောင့် ဝင်စေချင်ပါတယ်။

ဘာကြောင့်ပြောလဲဆိုရင် အစိုးရက ပညာသင်ပိုက်ဆံကျောင်းလခ တစ်လ (၈၀၀) လောက်ပဲပေးရပါတယ်။ ဘယ်နိုင်ငံမှဒီလောက်နဲ့ မရပါဘူး။ အမေရိကမှာဆိုရင် ဒေါ်လာသိန်းနှင့်ချီကုန်ပါတယ်။ အလားတူစွာပဲ သူနာပြုဆိုရင်လည်း နိုင်ငံခြားမှာ MSc တက်မယ်ဆိုရင် ဒေါ်လာ (၉)သောင်းကျော်ကုန်ပါတယ်။ BNSc တက်မယ်ဆိုရင် ဒေါ်လာ (၇)သောင်းကျော်ကုန်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံမှာ သူနာပြု/ သားဖွားဆိုရင် တချို့ကလစဉ် (၃)သောင်းပေးပြီးတော့ထားတယ်။ အလားတူစွာပဲဆရာတို့သည် ဘယ်နိုင်ငံမှမရှိတဲ့ လစဉ် (၁) ဒေါ်လာနဲ့ လစဉ် ဆရာတို့ကိုစာသင်ပေးတဲ့အတွက် တိုင်းပြည်ကိုလည်းပြန်ပြီးတော့ အလုပ်အကျွေးပြုစေချင်ပါတယ်။ အနည်းဆုံး (၃)နှစ်လောက်တော့ လုပ်စေချင်ပါတယ်။ ဆရာတို့ကိုကျွန်တော် request လုပ်တာပါ။

နောက်တစ်ခုက ကျွန်တော်ဩဝါဒစကားပြောရရင် ကျန်းမာရေးသည် အလွန်အရေးကြီးပါတယ်။ exercise is medicine (EIM)

တစ်ပြည်လုံးအတိုင်းအတာနှင့်လုပ်ပါတယ်။ exercise ကိုလည်းလုပ် ပေးကြပါ။ ကျန်းမာရေးသည် ဆရာဝန်ဖြစ်သော်ငြားလည်း ဂရုစိုက်ဖို့ လိုပါတယ်။ ကျန်းမာရေးမှာဆရာတို့အားလုံးသိတဲ့အတိုင်း နှစ်ခုပဲရှိ ပါတယ်။ one is exercise, exercise is medicine လုပ်ရင် ဆေး သောက်စရာ မလိုပါဘူး။

နောက်တစ်ချက်က food intake ပါ။ ကျွန်တော်တို့လူတွေ ဒုက္ခ ရောက်နေတာက အဓိကက အစားအသောက်ဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော် ဒီကိစ္စနှင့်ပတ်သက်ပြီး FDA ကိုလည်း အားဖြည့်ပြီးလုပ်နေပါတယ်။

နောက်တစ်ချက် ကျွန်တော်ဘာသွားတွေ့လဲဆိုတော့ ကျွန်တော်တို့ နိုင်ငံမှာ ခေတ်အဆက်ဆက်က ပြည်သူ့နီတိတို့ ethics တို့ကို ကျောင်း တုန်းက ငယ်ငယ်တုန်းကသင်ခဲ့ရပါတယ်။ ကျောင်းတွေမှာမရှိတဲ့အတွက် အခုဆေးကျောင်းတွေမှာ ethics သင်ဖို့အတွက်ကိုစတင်နေပါပြီ။ အရင် တုန်းက ဆေးတက္ကသိုလ် (၂)ပါမောက္ခချုပ်၊ မန္တလေးဆေးတက္ကသိုလ် ပါမောက္ခချုပ်လည်းပါပါတယ်။ သူတို့ ethics စာအုပ်တွေထုတ်တယ်၊ အခုစပြီးသင်မယ်။ သင်တယ်ဆိုတာ case scenario နဲ့သင်ပါ။ theory သင်တာမဟုတ်ပါဘူး။ ဆရာဝန်တစ်ယောက်သည် ဒီလိုဒီလိုလုပ်လို့ရှိရင် ethical ဖြစ်သလား၊ မဖြစ်ရင် ဘာကြောင့်မဖြစ်သလဲ၊ ဒါမဖြစ်အောင် ဘယ်လို လုပ်မလဲ ethic teaching ကိုသင်တဲ့အပြင် professionalism

ပါသင်နေပါပြီ။ အဲဒါနဲ့ပတ်သက်ပြီး ကျွန်တော် အဖွဲ့တစ်ဖွဲ့ထပ်ဖွဲ့မယ်။ ကျွန်တော့်ဆီ စာရင်းလည်းရောက်လာပါပြီ professionalism နဲ့ ethics ကို part of the curriculum နဲ့သင်တော့မယ်။

နောက်တစ်ချက်က ဆရာတို့သိတဲ့အတိုင်း ၂၀၁၈ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလမှာစခေါ်မယ့် ဆေးကျောင်းတွေမှာဆိုရင် integrated teaching နဲ့ စတော့မှာ ခက်တယ်ခက်တယ်နဲ့ တော်တော်အကျိုးရှိတဲ့အလုပ်ပါ။ ဥပမာဆိုလို့ရှိရင် myocardial infarct patient ကိုသင်မယ်ဆိုရင် anatomical perspective of coronary artery, physiological perspective, functions of the cardiac, pharmacological perspective, pathological aspect, surgical aspects, medical aspect အကုန်လုံးပေါင်းသင်ပါမယ်။ တကယ့်လက်တွေ့မှာဆရာတို့က ကျွန်တော်တို့ကျောင်းသားဘဝက သင်ခဲ့ရတာ anatomy နဲ့ physiology က (၁) နှစ်ခွဲလောက် သင်ခဲ့ရပါတယ်။ တကယ့်တကယ် ပြန်မေးရင် ကျွန်တော်တို့အလကားပဲ it is the waste of time လို့ခေါ်ပါတယ်။ ကျွန်တော် surgeon လည်းမလုပ်တဲ့အခါကျတော့ anatomy ကဘာမှ အရေးမကြီးတော့ဘူး။ ဒီပြင်လိုင်းလိုက်မယ်ဆိုရင် medicine အရေးမကြီးတာတို့ ဖြစ်သွားနိုင်သေးတယ် physiology ကတော့ တော်တော် အရေးကြီးပါတယ်။ ဒါတွေကိုကျွန်တော်က ပြန်လည်သုံးသပ်တဲ့အခါမှာ

မလိုတာတွေကို ကျွန်တော်တို့လျှော့ဖို့လိုပါတယ်။ surgery, anatomy ဒါမျိုးတွေကို surgical မှာပိုသင်ရမှာပါ။ ကျွန်တော်တို့အကုန်လုံး စပြီး ပြင်နေပါပြီ အဲဒီအတွက်ကို အဖွဲ့ဖွဲ့ထားပါတယ်။ clinical domain technical advisory နဲ့အဖွဲ့ဖွဲ့ထားပါတယ်၊ အကုန်လုံးပါပါတယ်။ integrated teaching အတွက် ဒါသိပ်မလွယ်ပါဘူး။ တော်တော်ခက်တယ်၊ ခက်တယ်ဆိုလည်း လုပ်လို့မရတာမဟုတ်ဘူး လုပ်လို့ရပါတယ်။

နောက်တစ်ချက် ကျွန်တော်တင်ပြချင်တာက ကျွန်တော်တို့ဆေးရုံတွေမှာ ဆရာတို့အလုပ်ဝင်မယ်ဆိုရင် သူနာပြုတွေရှားတဲ့အတွက် တချို့ကိစ္စတွေမှာ ဆရာဝန်တွေဝင်လုပ်ရတာရှိမယ်။ သူနာပြုနှင့်သားဖွားတွေကို ဒီနှစ်ကနေစပြီး (၁၈၀၀) ကနေ တစ်နှစ်ကို (၃၆၀၀) ခေါ်ပါမယ်။ ဒါတွေအစီအစဉ်တွေရှိပါတယ်။ အကုန်လုံးစလုပ်နေပါပြီ မကြာခင်အချိန်မှာတော့ အားလုံးအဆင်ပြေလိမ့်မယ်လို့ထင်ပါတယ်။

နောက်တစ်ချက်က house surgeon assessment ကို ဘယ်လိုတတ်အောင် သူတို့ကိုဘယ်လိုလုပ်မလဲ အဲဒါကျွန်တော်တို့စလုပ်နေပါပြီ။ စာအုပ်တွေလည်း (၆) အုပ် ထုတ်ထားပါတယ်။ အဓိကက house surgeon ပါ၊ များသောအားဖြင့် တချို့ထင်တာက house surgeon ဆိုတာဆရာဝန်လည်း ဖြစ်ပြီး (၇)နှစ်လောက်ကြိုးစားလာပြီး house surgeon မှာတော့ ဇိမ်နဲ့နှုပ်လိုက်အုံးမယ်၊ အေးအေးဆေးဆေး နေလိုက်

အုံးမယ်ဆိုရင်တော့ တစ်သက်လုံး ဒုက္ခရောက်သွားနိုင်တဲ့အတွက်
house surgeon မှာ မပင်မပမ်းဘဲနဲ့ ဘယ်လိုလုပ်မလဲ၊ ဘယ်လို assess
လုပ်မလဲဆိုတာ ကျွန်တော်တို့အကုန်လုပ်ထားပါတယ်။ ရှေ့ဆက်ပြီး
ဒါတွေအများကြီး အကောင်အထည်ဖော်ဖို့ဖြစ်ပါတယ်။ နောက်ပိုင်း
ကျွန်တော်တို့ ဘာလုပ်ဖို့ရှိလဲဆိုတော့ MMA ဥက္ကဋ္ဌနှင့်လည်း တိုင်ပင်
ထားပြီးပါပြီ။ ၂၀၁၈ နှစ်ကုန်ပိုင်း (သို့မဟုတ်) ၂၀၁၉ နှစ်အစပိုင်းမှာ
ကျွန်တော်တို့ ဆမသက်တမ်းတိုးလို့ရှိရင် CME တွေလိုပါမယ်။
Continuing Medical Education credit unit တွေလုပ်ပါမယ်။
စာမေးပွဲဖြေဖို့မဟုတ်ဘူး၊ internet က ဖြစ်ဖြစ်၊ online ကဖြစ်ဖြစ်
စာတွေဖြေမယ်၊ တက်မယ် အဲဒါတွေလုပ်ပါမယ်။ certain number of
CME credit ရမှသာလျှင် ဆမသက်တမ်းကိုတိုးပေးပါမယ်။ ဆရာတို့ကို
တင်းကြပ်တာ မဟုတ်ပါဘူး၊ ဆရာတို့ရဲ့ capacity, capability ကို
ကျွန်တော်တို့ မြင့်အောင်လုပ်ခြင်းပဲဖြစ်ပါတယ်။ ဒီလိုဘာကြောင့်လုပ်လဲ
ဆိုတော့ ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံမှာ MBBS ရပြီး တစ်သက်လုံးဘာမှ
သင်တန်းမတတ်ပဲ လူနာတွေကုလို့ရတယ်ဆိုတာ ကောင်းတဲ့အလုပ်
မဟုတ်ပါဘူး။ အမေရိကလိုနိုင်ငံတွေမှာတောင် စာမေးပွဲတွေဖြေရ
ပါတယ်။ သူတို့မှာ Board Certified Physician, Board Certified
Radiologist, Board Certified Endocrinologists ဆိုပြီးရှိပါတယ်။

စာမေးပွဲတွေရှိပါတယ်။ Multiple choice တွေ (၁၂)နာရီဖြေရပါတယ်။ (၂)ရက်ဆက်တိုက်ဖြေရပါတယ်။ အဲဒီအဆင့်ထိတော့ ကျွန်တော်မလုပ်နိုင်သေးပါဘူး။ ကျွန်တော်တို့မှာ သင်မယ့်ဆရာတွေကလည်း မလုံလောက်တော့ ဒါတွေကနောက်မှ တဖြည်းဖြည်းသွားပါမယ်။ လောလောဆယ်မှာတော့ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ဆရာဝန်နဲ့ clinical acumen, surgical acumen, medical acumen စတဲ့ acumen တွေတက်ဖို့အတွက်ကတော့ CME နဲ့ ကျွန်တော်တို့လုပ်ဖို့ရှိပါတယ်။ စပြီးစီစဉ်နေပါပြီ။ ဒါကသိပ်တော့ မလွယ်ပါဘူး၊ ဒါပေမယ့်မခက်ပါဘူး၊ လုပ်လို့ရပါတယ်။ အဲဒါတွေကိုလုပ်သွားဖို့ရှိပါတယ်။

နောက်တစ်ချက်က ကျွန်တော်အစည်းအဝေးမစခင် ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်နဲ့လည်းတိုင်ပင်တယ်။ ဒီလိုဘွဲ့ပေးပြီးတော့ တစ်ခါတည်း ကျွန်တော်တို့(ဆမ)ကော BMC ကောပေးလို့မရနိုင်ဘူးလား၊ တစ်ခါတည်း ကိစ္စကပြီးသွားရော၊ မဟုတ်လို့ရှိရင် ဆရာတို့ဒါအောင်ပြီး ဟိုဆင်းဒီဆင်းနဲ့ သွားလျှောက်ရအုံးမယ်။ ကျွန်တော်တို့အဲဒါကို နောက်နှစ်တွေမှာ MMCA နဲ့တိုင်ပင်မယ်၊ တစ်ခါတည်း BMC နံပါတ်ကော ဆမကော ပေးဖို့ကြိုတင်လုပ်ထားရင်ကော မရဘူးလား။ တစ်ခါတည်း ဒီမှာပေးလို့မရဘူးလား ဒါတွေကိုကျွန်တော်တို့ စဉ်းစားပေးပါမယ်။ မဟုတ်ရင် a lot of logistical issue တွေရှိပါမယ်။ အဲဒါတွေကို

ကျွန်တော်တို့ MMC နဲ့ညှိမယ်၊ အကုန်လုံးအဲဒါတွေလုပ်မှာပါ။ ဆရာတို့ ကိုကျွန်တော် experience အရဆိုရင် determination နဲ့ ambition ကိုတော့ထားပါ။ ဆရာတို့ဒီနှစ်အောင်ပြီ MBBS ရပြီ၊ ငါဘာလုပ်မလဲ ဆိုတာကို သေသေချာချာစဉ်းစားပါ။ စဉ်းစားတဲ့အခါမှာ တစ်ခါတည်း decision မလုပ်ပါနဲ့၊ ဆရာတို့ဆီမှာရှိတဲ့ပါမောက္ခတွေနဲ့ အားလုံး တိုင်ပင်ပါ။ အရင်ရှိတဲ့ ဆရာဝန်ကြီးတွေနဲ့တိုင်ပင်ပါ။ ဘယ်လိုင်းကို လိုက်ရင်ကောင်းမလဲ၊ အဲဒါအရမ်းအရေးကြီးပါတယ်။ ဒါမှသာလျှင် ဆရာတို့ကတိုးတက်မှာဖြစ် ပါတယ်။

အဓိကကဘာလဲဆိုရင် ကျွန်တော်လည်းဒီလိုဘွဲ့ယူဖို့ တက်ခဲ့ရ ပါတယ်။ ဘွဲ့ယူတဲ့အခါ အရမ်းပျော်လို့ ဆရာကြီးတွေကိုမေ့သွားပါတယ်။ ဘာကိုမေ့သွားလဲဆိုတော့ ကိုယ့်ကိုသင်ကြားပေးခဲ့တဲ့ ဆရာ၊ ဆရာမ၊ ပါမောက္ခ၊ ကထိက၊ လက်ထောက်ကထိကတွေကို ကျေးဇူးတင်ရ ပါမယ်။ တစ်သက်လုံးကျေးဇူးတင်ရပါမယ်။ သူတို့သင်ပေးခဲ့လို့ ကျွန်တော်တို့ တတ်လာတယ်ဆိုတာ များသောအားဖြင့်မေ့သွားကြတယ်။ တစ်နှစ်တစ်ခါကတော့ တစ်မျိုးပါ။ စိတ်ထဲမှာအမြဲတမ်း ကျေးဇူးတင်ရ ပါမယ်။ သူတို့သင်ပေးမှ ကျွန်တော်တို့ ဆရာဝန်ဖြစ်လာတယ်ဆိုတာကို ဆရာတို့တစ်သက်လုံးမမေ့ပါနဲ့။ ကျွန်တော်ဆိုလို့ရှိရင် အရမ်းလေးစား ပါတယ်။ ဥပမာ MMC ဥက္ကဋ္ဌ ဆရာအက်စ်ကျော်လှဆိုရင် ကျွန်တော်

anatomy သင်ခဲ့တဲ့ဆရာ။ အများကြီးပါပဲ အခုထိကျွန်တော်လေးစားပါတယ်။ ဆေးကျောင်းမှာ ဆရာတစ်ခါဖြစ်ဘူးရင် တစ်သက်လုံး ဆရာပါပဲ။ ကျွန်တော့်အနေနဲ့ ကျွန်တော့်(ဆမ) ထက် ငယ်တဲ့သူတွေကိုလည်း အမြဲလေးစားပါတယ်။ အဲဒါလေးကိုတော့ ဆရာတို့ တစ်သွေမတိမ်း လိုက်နာပေးစေချင်ပါတယ်။

နောက်တစ်ချက်က ဆေးကျောင်းအောင်လာတဲ့ဆရာဝန်ငယ်လေးတွေကိုပြောချင်တာကတော့ တံငါနားနီးတံငါ မုဆိုးနားနီးမုဆိုး ဆိုတာလေးတော့ ခေါင်းထဲမှာအမြဲထားပါ။ ဆရာတို့ရှေ့ဆက်ပြီးလျှောက်လှမ်းမယ်ဆိုရင် အပေါင်းသင်းက အရမ်းအရေးကြီးပါတယ်။ ဓါးပြန့်အပေါင်းသင်းလုပ်ရင် ဓါးပြဖြစ်သွားနိုင်ပါတယ်၊ ဘုရားတရားလုပ်သူနဲ့ အပေါင်းသင်းလုပ်ရင် ဘုရားတရားလုပ်မယ်။ ဥပမာပေါ့၊ အဲဒါတွေဂရုပြုစေချင်ပါတယ်၊ ဒါကိုလည်းမိဘတွေက ကိုယ့်ရဲ့သားသမီးတွေကို သွန်သင်ဆုံးမပေးစေချင်ပါတယ်။

နောက်တစ်ချက်ဒီမှာ တစ်ခါတည်းပြောချင်တာကတော့ မကွေးဆေးတက္ကသိုလ်ကိုတော့ top priority ထားပါတယ်။ ရန်ကုန်၊ မန္တလေးဆေးတက္ကသိုလ်တို့က တော်တော် develop ဖြစ်နေပါပြီ။ မကွေးကို ကျွန်တော် top priority ထားတဲ့အတွက် လိုတဲ့ပစ္စည်းကိရိယာတွေကအစ ကျွန်တော်ပါမောက္ခတွေနဲ့လည်းတွေ့ပါတယ်။ အကုန်ပေးဖို့လုပ်

ထားပါတယ်။ ဒါတင်မကသေးပါဘူး ကျွန်တော်အများကြီးလုပ်ဖို့ရှိ
ပါတယ်။ ကျန်းမာရေးလူ့စွမ်းအားအရင်းအမြစ်ဦးစီးဌာန ညွှန်ကြားရေး
မှူးချုပ်နဲ့တိုင်ပင်ပြီး မကွေးဆေးတက္ကသိုလ်ကို special priority
ကျွန်တော်ပေးပါမယ်။ ဒါမှသာလျှင် မကွေးဆေးတက္ကသိုလ် ဖွံ့ဖြိုးတိုး
တက်လာပါမယ်။

နောက်တစ်ချက်က ကျွန်တော်ဘယ်လိုစဉ်းစားလည်းဆိုရင် ဥပမာ
အားဖြင့် ကလေးမှာဆိုရင် ဆရာအေးမောင်ဟန်၊ ဆရာဖေသက်ခင်တို့
လာသင်ပေးသလို အခြား retired professor တွေလည်း လာသင်ပေးဖို့
မကွေးဆေးတက္ကသိုလ်ကိုလာသင်ပေးရင် သူတို့အတွက်ကို လမ်းစရိတ်
per diem အတွက်ကိုစဉ်းစားပေးပါ။ ဘာလို့လဲဆိုတော့ ဆရာတို့မှာ
ဘာသာရပ်တိုင်းမှာ ဆရာတွေက အကုန်မရှိနိုင်ပါဘူး။ retired
professor တွေကိုလာသင်ဖို့ official လုပ်နိုင်ဖို့ပေါ့လေ။ အဲဒါကို HRH
ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်တို့နဲ့တိုင်ပင်ပါမယ်။ ဆရာအေးမောင်ဟန်၊ ဆရာ
ဖေသက်ခင်ကလာပြီးတော့ သင်ပေးမယ်။ သူတို့လမ်းစရိတ်ကိုဘယ်သူ
ကပေးမလဲဆိုတော့ ကျွန်တော်တို့ပေးရပါမယ်။ ဒီ visit တွေကလည်း
official visit ဖြစ်တဲ့အခါကျတော့ ဆရာတို့သက်ဆိုင်ရာ ပါမောက္ခ
တွေကလည်း ဘယ်ပါမောက္ခတွေကတော့ ဘယ် lecture အတွက်ကို
လာသင်စေချင်တယ်၊ professor လာသင်ဆိုရင် သေချာစာရင်းလုပ်ပြီး

တော့ ပါမောက္ခချုပ်ကတဆင့် HRH ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်တို့ဆီတင် ကျွန်တော်တို့လုပ်ပေးပါမယ်။ ဒါမှသာလျှင် မကွေးဆေးတက္ကသိုလ် တိုး တက်ပါမယ်။ ပုံမှန်အတိုင်းသွားနေလို့မရပါဘူး၊ ပုံမှန်သွားပြီး ဒီအတိုင်း နေနေရင် ဆရာတို့နောက်အနှစ် (၅၀)လည်းမတိုးတက်ပါဘူး။ တိုးတတ် ဖို့ဆိုရင် အဲဒီလိုလုပ်မှဖြစ်ပါမယ်။

ထို့အပြင် ဒါထက်ပိုတိုးတက်အောင်လုပ်ဖို့ဆိုတာ ပါမောက္ခချုပ်နဲ့ brainstorming လုပ်ပြီးတော့ retreat တစ်ခုကို အေးအေးဆေးဆေး လုပ်ပါ။ How we should improve quality, teaching system, management system, administrative system of University of Medicine Magway. အဲဒါစဉ်းစားပါ။ စဉ်းစားပြီးဆရာတို့ရဲ့ တွေ့ရှိချက်၊ သဘောတူညီချက်တွေကို ပါမောက္ခချုပ်ကတဆင့် ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်ကိုတင် ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်ကနေတဆင့် ဝန်ကြီးဆီကိုတင်ပါ။ မကွေး University is as equally as important, as equally as efficient as UM (1) ဆေး(၁) အဲလိုဖြစ်အောင် လုပ်ပေးဖို့ရှိပါတယ်။

ကျွန်တော့်အနေနဲ့ နိဂုံးချုပ်ပြောချင်တာကတော့ အခုဆေးကျောင်း အောင်လာတဲ့ဆရာဝန်ငယ်လေးတွေကိုလည်း အလုပ်ဝင်ကြပါ မကြာခင်ရက်ပိုင်းမှာကျွန်တော်တို့ သတင်းစာကနေ ကြော်ငြာခေါ်တော့မှာပါ။ ဆရာဝန် (၂၀၀၀) ရယ်၊ သွားဆရာဝန် (၁၅၀) လောက်ခေါ်ပါမယ်။

ဆရာတို့အားလုံးလည်း ရှေ့လျှောက်အောင်မြင်ပါစေ၊ ကျန်းမာပါစေ၊
ကိုယ်စိတ်နှလုံးရွှင်ပြုံးပါစေလို့ ပြောကြားရင်းနဲ့ နိဂုံးချုပ်ပါတယ်။
အားလုံးကိုကျေးဇူးတင်ပါတယ်။